## ประโยค ๑ - ๒
## แปล มคธเป็นไทย
## สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

## แปล โดยพยัญชนะ

๑. เตสํ ปน ติณฺณํ เสฏฺฐีนํ อุปฏฺฐาโก สุมโน นาม มาลากาโร อโหสิ ฯ โส เต เสฏฺฐิโน เอวมาห "อหํ ตุมฺหากํ ทีฆรตฺตํ อุปการโก สตฺถารํ โภเชตุกาโมมฺหิ; มยฺหํ เอกทิวสํ สตฺถารํ เทถาติ ฯ เตนหิ ภเณ เสฺว โภเชหีติ ฯ "สาธุ สามีติ โส สตฺถารํ นิมนฺเตตฺวา สกฺการํ ปฏิยาเทสิ ฯ ตทา ราชา สามาวติยา เทวสิกํ ปุปฺผมูเล อฏฺฐ กหาปเณ เทติ ฯ ตสฺสา ขุชฺชุตฺตรา นาม ทาสี สุมนมาลาการสฺส สนฺติกํ คนฺตฺวา นิพทฺธํ ปุปฺผานิ คณฺหาติ ฯ อถ นํ ตสฺมึ ทิวเส อาคตํ มาลากาโร อาห "มยา สตฺถา นิมนฺติโต, อชฺช อคฺคปุปฺเผหิ สตฺถารํ ปูเชสฺสามิ; ติฏฺฐ ตาว ตฺวํ, ปริเวสนาย สหายิกา หุตฺวา ธมฺมํ สุตฺวา อวเสสานิ ปุปฺผานิ คเหตฺวา คมิสฺสสีติ ฯ สา "สาธูติ อธิวาเสสิ ฯ สุมโน พุทฺธปฺปมุขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปริวิสิตฺวา อนุโมทนกรณตฺถาย ปตฺตํ อคฺคเหสิ ฯ สตฺถา อนุโมทนธมฺมเทสนํ อารภิ ฯ ขุชฺชุตฺตราปิ สตฺถุ ธมฺมกถํ สุณนฺตีเยว โสตาปตฺติผเล ปติฏฺฐหิ ฯ สา อฌฺเญสุ ทิวเสสุ จตฺตาโร กหาปเณ อตฺตโน คเหตฺวา จตูหิ ปุปฺผานิ คเหตฺวา คจฺฉติ, ตทิวสํ อฏฺฐหิปิ ปุปฺผานิ คเหตฺวา คตา ฯ อถ นํ สามาวตี อาห "กินฺนุ โข อมฺม อมฺหากํ รณฺเณ ทฺวิคุณํ ปุปฺผมูลํ ทินฺนนฺติ ฯ "โน อยฺเยติ ฯ "อถ กสฺมา พหูนิ ปุปฺผานีติ ฯ "อฌฺเญสุ ทิวเสสุ อหํ จตฺตาโร กหาปเณ อตฺตโน คเหตฺวา จตูหิ ปุปฺผานิ อาหรามีติ ฯ "อชฺช กสฺมา น คณฺหสีติ ฯ "สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ธมฺมกถํ สุตฺวา ธมฺมสฺส อธิคตตฺตาติ ฯ

## แปล โดยอรรถ

๒. อถ นำ "อเร ทุฏฺฐทาสิ เอตฺตกำ กาลำ ตยา คหิตกหาปเณ เม เทหีติ อตฺเชตฺวา "อมฺม ตยา ปีตำ อมตำ อมฺเหปิ ปาเยหีติ วตฺวา, เตนหิ มำ นหาเปหีติ วุตฺเต, โสพฺพสหิ คนฺโธทกฆเฏหิ นหาเปตฺวา เทฺว มฏฺฐสาฏเก ทาเปสิ ฯ สา เอกำ นิวาเสตฺวา เอกำ ปารุปิตฺวา อาสนำ ปญฺญาเปตฺวา เอกำ วีชนึ อาหราเปตฺวา อาสเน นิสีทิตฺวา จิตฺรวีชนึ อาทาย ปญฺจ มาตุคามสตานิ อามนฺเตตฺวา ตาสำ สตฺถารา เทสิตนิยาเมเนว ธมฺมำ เทเสสิ ฯ ตสฺสา ธมฺมกถำ สุตฺวา ตา สพฺพาปิ โสตาปตฺติผเล ปติฏฺฐหึสุ ฯ ตา สพฺพาปิ ขุชฺชุตฺตรำ วนฺทิตฺวา "อมฺม อชฺชโต ปฏฺฐาย ตฺวำ กิลิฏฺฐกมฺมำ มา กริ, อมฺหากำ มาตุฏฺฐาเน จ อาจริยฏฺฐาเน จ ฐตฺวา สตฺถุ สนฺติกำ คนฺตฺวา สตฺถารา เทสิตำ ธมฺมำ สุณิตฺวา อมฺหากำ กเถหีติ วทึสุ ฯ สา ตถา กโรนฺตี อปรภาเค ติปิฏกธรา ชาตา ฯ

---

**ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.**

## เฉลย ประโยค ๑ - ๒

## แปล มคธเป็นไทย

### แปล โดยพยัญชนะ

๑. ก็ อ.นายมาลาการ ชื่อว่าสุมนะ ผู้อุปัฏฐาก ของเศรษฐี ท. สาม เหล่านั้น ได้มีแล้ว ฯ อ.นายมาลาการ นั้น กล่าวแล้ว อย่างนี้ ว่า อ.ข้าพเจ้า เป็นผู้ทำซึ่งอุปการะ แก่ท่าน ท. ตลอดกาลนาน ย่อมเป็น อ.ข้าพเจ้า เป็นผู้ใคร่ เพื่ออันยัง พระศาสดาให้เสวย ย่อมเป็น อ.ท่าน ท. ขอจงให้ ซึ่งพระศาสดา แก่ข้าพเจ้า ตลอดวันหนึ่ง ดังนี้ กะเศรษฐี ท. เหล่านั้น ฯ อ.เศรษฐี ท. กล่าวแล้ว ว่า แน่ะพนาย ถ้าอย่างนั้น อ.ท่าน ยังพระศาสดา จงให้เสวย ในวันพรุ่ง ดังนี้ ฯ อ.นายมาลาการ นั้น กล่าวแล้ว ว่า ข้าแต่นาย อ.ดีละ ดังนี้ ทูลนิมนต์แล้ว ซึ่งพระศาสดา จัดแจงแล้ว ซึ่งสักการะ ฯ ในกาลนั้น อ.พระราชา ย่อมพระราชทาน ซึ่งกหาปณะ ท. แปด อันเป็นค่าแห่งดอกไม้ แก่พระนางสามาวดี ทุก ๆ วัน ฯ อ.นางทาสี ของพระนางสามาวดีนั้น ชื่อว่า ขุชชุตตรา ไปแล้ว สู่สำนัก ของนายมาลาการชื่อว่าสุมนะ ย่อมรับ ซึ่งดอกไม้ ท. เนืองนิตย์ ฯ ครั้งนั้น อ.นายมาลาการ กล่าวแล้ว ว่า อ.พระศาสดา อันข้าพเจ้า นิมนต์แล้ว ในวันนี้ อ.ข้าพเจ้า จักบูชา ซึ่งพระศาสดา ด้วยดอกไม้ อันเลิศ ท. อ.ท่าน จงหยุด ก่อน อ.ท่าน เป็นหญิงสหาย ในการเลี้ยงดู เป็น ฟังแล้วซึ่งธรรม รับแล้ว ซึ่งดอกไม้ ท. อันเหลือลง จักไป ดังนี้ กะนางทาสี นั้น ผู้มาแล้ว ในวันนั้น ฯ อ.นางทาสี นั้น รับพร้อมเฉพาะแล้ว ว่า อ.ดีละ ดังนี้ ยังคำ ให้อยู่ทับแล้ว ฯ อ.นายสุมนะ อังคาสแล้ว ซึ่งหมู่แห่งภิกษุ ผู้มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข ได้รับแล้ว ซึ่งบาตร เพื่อประโยชน์แก่การทำซึ่งการอนุโมทนา ฯ อ.พระศาสดา ทรงเริ่มแล้ว ซึ่งพระธรรมเทศนาเป็นเครื่องอนุโมทนา ฯ แม้ อ.นางขุชชุตตรา ฟังอยู่ ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าวซึ่งธรรม ของพระศาสดานั่นเทียว ตั้งอยู่เฉพาะแล้ว

ในโสดาปัตติผล ฯ อ.นางขุชชุตตรา นั้น ถือเอาแล้ว ซึ่งกหาปณะ ท. สี่ เพื่อตน รับแล้ว ซึ่งดอกไม้ ท. ด้วยกหาปณะ ท. สี่ ย่อมไป ในวัน ท. เหล่าอื่น ในวันนั้น อ.นางขุชชุตตรานั้น รับแล้ว ซึ่งดอกไม้ ท. ด้วยกหาปณะ ท. แม้แปด ไปแล้ว ฯ ครั้งนั้น อ.พระนางสามาวดี ตรัสแล้ว ว่า แน่ะแม่ อ.ค่าแห่งดอกไม้ อันคูณด้วยส่วนสอง อันพระราชา พระราชทานแล้ว แก่เรา ท. หรือหนอแล ดังนี้ กะนางขุชชุตตรานั้น ฯ อ.นางขุชชุตตรา กราบทูลแล้ว ว่า ข้าแต่พระแม่เจ้า อ.ค่าแห่งดอกไม้ อันคูณด้วยส่วนสอง อันพระราชา พระราชทานแล้ว แก่เรา ท. หามิได้ ดังนี้ ฯ อ.พระนางสามาวดี ตรัสถามแล้ว ว่า ครั้นเมื่อความเป็น อย่างนั้น มีอยู่ อ.ดอกไม้ ท. มาก ย่อมมี เพราะเหตุไร ดังนี้ ฯ อ.นางขุชชุตตรา กราบทูลแล้ว ว่า อ.หม่อมฉัน ถือเอาแล้ว ซึ่งกหาปณะ ท. สี่ เพื่อตน ย่อมนำมา ซึ่งดอกไม้ ท. ด้วยกหาปณะ ท. สี่ ในวัน ท. เหล่าอื่น ดังนี้ ฯ อ.พระนางสามาวดี ตรัสถามแล้ว ว่า ในวันนี้ อ.เจ้า ย่อมไม่ถือเอา เพราะเหตุไร ดังนี้ ฯ อ.นางขุชชุตตรา กราบทูลแล้ว ว่า ในวันนี้ อ.หม่อมฉัน ย่อมไม่ถือเอา เพราะความที่แห่งธรรม เป็นธรรม อันหม่อมฉันฟังซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าวซึ่งธรรม ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ถึงทับแล้ว ดังนี้ ฯ

## แปล โดยอรรถ

๒. ลำดับนั้น พระนางสามาวดี มิได้คุกคามนางขุชชุตตรานั้นว่า เหวย ทาสีชั่ว เจ้าจงให้กหาปณะที่เจ้าถือไว้แล้วตลอดกาลมีประมาณเท่านี้ แก่เรา กลับกล่าวว่า แม่ เจ้าจงทำแม้เราทั้งหลายให้ดื่มอมฤตรสที่เจ้าดื่มแล้ว เมื่อนางกล่าวว่า ถ้าอย่างนั้น ขอพระแม่เจ้าให้หม่อมฉันอาบน้ำ(ก่อน) จึงให้นางอาบน้ำด้วยหม้อน้ำหอม ๑๖ หม้อ แล้วรับสั่งให้ประทานผ้าเนื้อละเอียด ๒ ผืน ฯ นางขุชชุตตรานั้น นุ่งผืนหนึ่ง ห่มผืนหนึ่ง ให้ปูอาสนะแล้ว ให้นำพัดมาด้ามหนึ่ง นั่งบนอาสนะ จับพัดอันวิจิตร เรียกมาตุคาม ๕๐๐ มาแล้ว

แสดงธรรมแก่หญิงเหล่านั้น โดยทำนองที่พระบรมศาสดาทรงแสดงแล้วนั้นแล ฯ หญิงแม้ทั้งปวงเหล่านั้น ฟังธรรมกถาของนางแล้ว ก็ตั้งอยู่ในโสดาปัตติผล ฯ หญิงแม้ทั้งปวงเหล่านั้น ไหว้นางขุชชุตตราแล้ว กล่าวว่า แม่ จำเดิมแต่วันนี้ ท่านอย่าทำการงานอันเศร้าหมอง ท่านจงดำรงอยู่ในฐานะมารดาและฐานะอาจารย์ของพวกข้าพเจ้า ไปยังสำนักพระบรมศาสดาฟังธรรมที่พระบรมศาสดาทรงแสดงแล้ว จงแสดงแก่พวกข้าพเจ้า ฯ นางขุชชุตตรา ทำอยู่อย่างนั้น ในกาลต่อมา ก็เป็นผู้ทรงพระไตรปิฎกแล้ว ฯ

---

พระราชปริยัติสุธี ปิยาจาโร วัดธรรมามูล จ.ชัยนาท แปล
สนามหลวงแผนกบาลี ตรวจแก้.